

R E G É L Ő.

PESTEN csütörtökön augusztus 7^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

J a n k a. *(Folytatás.)*

Jankának szava elállott, 's beszédjét végezvén egész teste remegett, mint a' nyárfa levél.

„'S a' mi még borzasztóbb — szólla Terka — már most katonákat se mernek a' szörnyetegek kiirtására küldeni, mert az utósó üldöző! csapatból egy se hagyá-el elevenen Krasznahorka omladékait.“

„Tehát ott van a' haramiák tanyájok?“

„Nagyobb részint igen; de atyám mondja: hogyha Bisztró elégne, sok rabló hamvadna-el.“

„Kedves ur — rebege ismét Janka — ugy-e kerülni fogja Krasznahorka tájékát ezentul?“

„Használni fogom intéседet, szelid angyal — felele Gyula hevezen — bizhatsz szavamban.“

Örömsugár boritá-el szép arczát a' gyönyörű leánykának. „Hála Istennek! — szóla lány hangon — hogy meghal-gatta az ur kérésemet.“

Ezen szayak hallására kimondhatlan érzet tölté-el Gyula szívét, 's tüzes szenvedelmességétől elragadtatva, már átakará karolni a' fejleni indult szép szüzet; midőn tiszta éghez emelt szemeibe tekintvén vissza retten, 's csak vágyó pillantásokat löveltek szemei az ékes leánykára. Ez észre vevén Gyulának indulatos kétes habozását, meg-döbbenve forditá-el fejét, 's búsan emlékezteté barátneját, hogy az óra-negyed már elmúlt.

„Ó! ne menjetek még, kedves gyermekek — könyörge Gyula — vagy ígérjétek-meg legalább, hogy holnap ismét eljöttök.“

„Holnap nem jöhetünk — válaszola Terka — hanem csütörtökön talán.“

„Nagy Isten! két egész napig várjak? Tehát holnap én fogok látogatóba jönni hozzátok szép barátneim.“

„Nem nem — közbe szólla Janka gyorsan — az nem lehet; csőtörtőkön kedves keresztatyámnál fogok ebédelni, onnan majd erre jövök. Most megyünk; ne kövessen kedves ur; mert Janka büntetést kapna.“

„Büntetést! — kiálta Gyula haragosan — büntetést! 's valljon ki merészelné ezen szelid angyali teremtményt durva kezekkel illetni?“

Már is szerette Gyula szép Jankát, és most a' szánakozás még magosabb fokra emelé e' gerjedelmét, 's egyedüli forró ohajtása az volt, hogy minél előbb megnyerhesse imádottja szerelmét.

Másnap Janka meglátogatá keresztatyját a' bisztrói jámbor lelkész, 's csak hamar megnyervén a' tiszteletre méltó szelid öregnek bizodalját, megtudá imádott Jankájának házi körülményeit. Nevezetesen, hogy jámbor 's éretnyes magaviselete az egész környékben ismeretes; de hogy mostoha anyja Márka a' leggonoszabb teremtmény az egész vidéken. Gyula vérző szívvvel halgatá ezt; pedig azon szörnyű helyzetetről még csak fogalma se volt, mellyben szegény Janka sinlődött, mint azt mindjárt látni fogjuk.

Az erdősz — Janka édes atyja — olly állapotban volt, hogy szeretett leánya nevelésére többet fordíthatott, a' mit meg is tett, 's így az erdei leányka ritka műveltségre lépett. Tizenkét esztendő korában elragadá tőle a' kérlelhetlen halál jó atyját, 's ezóta egész mértékben önté-ki rajta bőszült mostohája régtől vissza tartott dühét. Márka soha se szerette leányát, 's most annyival inkább gyűlölé azt, mivel fejledező csuda-szépségét irigy féltékeny szemekkel nézte, minthogy maga is, noha negyvenedik évén már rég túl lépett, a' szerelemről koránt se mondott még le. Gazdag özvegynek tartatván csak hamar több kérőji akadtak, 's féketlen szenvedélye éppen a' legfiatalabb de egyszer'smind leggonoszabbhoz csatolá szívet ezek közül. Dovecz volt az, egy alacson termetű, de vállas izmos ifiú; arcz-vonalmai és tekintete éppen nem gyanittaták az emberiség ellen megkeményült szellemét. Ez lett Márkának férje 's a' szerencsétlen Jankának kemény zsarnokja.

Dovecz ezelőtt egyedül abból élt, mit, a' kíváncsi utasoknak kalauzul szolgálván Gömör 's a' szomszéd megyék

regényes tájain, azoktól kapott. Ezen életmód hízelkedett ugyan henyeségének, de nem... mindig szomjas torkának; azért alig jutott Márkának, 's véle vagyónának birtokába, már sietett ezt eltékozolni, a' mit valóban rövid idő alatt olly teljesen véghez is vitt, hogy feleségével együtt a' legrémitőbb szükség 's inségre jutott. Márka még most is szerette a' gonosztevőt, 's elszegényedését az ártatlan Jankán kívánván boszulni, annyira kinzá azt, hogy a' szegény tizenöt évű leányka vágyva várta a' halált, mint idvet hozó szabadítóját szörnyű inségéből. Végre annyira hozta anyjának kegyetlensége, hogy erősen eltökélé magában öngyilkolás által vetni véget életének, ha mostohája még egyszer megkinozná; de ekkor, mintegy varázs-csapás által egyszerre megváltozott a' háznál minden, 's Janka napjai tűrhetőbbek kezdenek lenni.

Márka jó kedvű lett, vásárolni ment Rozsnyóba, s' két tehenet, esinos házi butorokat, 's más szükséges apróságokat hozott onnan. Az eddig pusztán állott kertet szorgalmasan kezdé mivelletni egy bérlett szolga által, mert férje Dovecz — mint állítá — Rozsnyón szolgálatba állott, 's csak ritkán jöhet háza. Szóval, minden más alakot nyert a' háznál, 's Janka tágabb szabadságba helyeztetvén, többszer látogathatá-meg szeretett keresztatyját Bisztróban.

Dovecz ezentul ritkán 's többnyire csak néhány órákra jelent-meg házánál. Egykor estve igen későn 's vad komoly tekintettel érkezék-meg. Hosszas titkos beszélgetés után Márkával hallá eltávozását, noha már közel volt az éjfél. — Másnap számos katonaság jött Bisztróba, 's a' szomszéd helységekbe; mert kitudatott, hogy azon rettentő rabló csoport, melly Gömört 's a' véle határos megyéket pusztította, Krasznahorka szövevényes romjai közt lappang. Márka szörnyen boszús volt, áttól tartván, hogy katonáknak kelletik szállást adnia. Azonban boszúját nem tölté Jankán, mint különben szokta, sőt inkább durva bánásmódját egészen megváltoztatá, és szelidebben látszott hajlani gyenge szép leányához. Következő éjjel, midőn éppen ezen szerencsés változás okain tűnődnek Janka, belépett anyja, 's csendes hangon parancsolá, hogy keljen-fel 's kövesse őt. Néhány percz alatt elkészült Janka, és most két nehéz kosarat tele étkekkel 's néhány kenyérral behozván Márka, egyikét maga vevé-fel, a' másikat pedig leányának adá által ezen szavak-

kal: „most menjünk; de vigyázz! néma légy, mint a' hal, mert étleteddel adózol, ha elárultatunk.“ — Ekkor az ajtót csendesen kinyitván parancsolá, hogy elől menjen, és Janka reszketve lépett-ki a' setét éjszakába. Alig haladtak egy óra-negyedig, midőn eszrevevén, hogy egyenesen Krasznahorka romjaihoz közelitnek, halálos borzalom zsibbasztá-el érzéseiket 's térdre rogyott. „Előre, kába nyúlsvivű teremtés, vagy saját kezeimmal fojtlak-meg“ — suttoga Márka, irgalmatlanul felrántván az elrémült leánykát; 's ez ingatag léptekkel folytatá rettenetes utját.

Elértek végre a' célhoz egy a' romok keleti oldalán nyiló barlanghoz. Márka háromszor köhente, 's azonnal megjelent Dovecz harmad magával erősen felfegyverkezve. Ezen irtóztató látvány annyira megzavará Janka elméjét, hogy az egész rémletes jelenést csak egy rettentő álomnak képzelé. Térdei reszkettek, vére jéggé vált ereiben, 's eszmélet nélkül támaszkodott egy tölgyhez, forró arczát hűvös leveleibe rejtván. Ezen kínos állapotban majd egész órát töltött a' nélkül, hogy a' négy gonosztevők beszédjéből csak egy szót is értett volna, noha fenhargon beszéltek. Végre közeledett az elválás, 's Dovecz egy villogó kést tartván Janka melljére kérdé: „Leány, tudsz-e hallgatni?“ — „Légy nyugodt — viszonya Márka — kénytelen voltam őt elhozni, mert magam nem birtam a' két kosarat; de azért ismétlem, légy nyugodt, mert ha csak egyet szállanais, tulajdon kezeimmal szaggatnám-ki melljéből szivét.“ „Ezt mondván indulatosan esett férje nyakába, 's a' két rabló nem győzött eleget nevetni szerelmességén; kik midőn végre erővel vonnák magokkal vezérjeket, boszúsán tért haza az elvetemült anya.

Ezen szerencsétlen nap óta minden tartozkodás nélkül beszéllett a' gonosz házas pár Janka előtt; irtóztató rabló 's gyilkos terveket kellett szegény ártatlannak hallani: 's bár miképen borzadozott is lelke, még se volt elég bátorsága a' gonosztevőket feladni. Sokszor felemelt kezekkel esedeklett kegyetlen mostohájának vas ökle alatt szenvedvén: „ölj-meg, anyám, ölj-meg! ó bár csak megölnél!“

Az első katona-osztály, melly a' rablók ellen kiküldetett, részint felkonczoltatott, részint pedig vissza vonulni volt kénytelen. Hasonló sorsa lön a' második osztálynak is;

minek az leve következése, hogy üldöztetésök félbe szakadt, 's ez által neki bátoritva számos dologtalan naplopók csatlák magokat Dovecz véres seregéhez, ugy annyira, hogy az egész környék örökös félelem 's rettegés közt nézett vészteljes jövendőjének elejébe. Ezen időben Dovecz egy gazdag özvegy asszonynak egyetlen egy fijasát vadászaton elfogta, 's azon reménységben, hogy gazdag váltság-díjt csikarhatki a' szerető anyától, meghagyá az ifiú életét, 's egy szikla üregbe zárta. Mindjárt másnap levél által tudósítá a' fija elvesztén bánkodó anyát annak hollétééről, egyszerűsmind jelentvén, hogy kész őt szabadon bocsátni, ha kétszer huszonnégy órának lefolyása alatt, az ugy nevezett „Keresztes tölgy“ tövénel, két ezer forint le léssen téve. Ezen kiszabott idő elfolytaig Márka vitt a' szegény fogolynak eleséget, melly csak kenyér 's vízből állott. Azonszikla-üreg, mellybe zárva volt, erős vas ajtó által csukódott, mellyhez egyedül Dovecz 's nejének volt kulcsa. Három éjjel kíséré Janka anyját ide, 's noha nem volt neki szabad egészen a' vas ajtóhoz közelitni, még is hallá szivreható sohajtásit a' szegény fogolynak, 's anyjának kemény gunyoló hangját. Sajnálkozás 's imádság közt tölté az éjt a' szerencsétlen ifiú megszabadulásáért. — Eljött végre a' kiszabott határ-idő, 's Márka parancsolá leányának, hogy menjen a' keresztes tölgyhez: „ott — ugymond — vigyázva nézd körül magad, 's hol fris ásást veendsz észre, ott keress; két ezer forintot fogsz lelteni 's haza hozni; ha semmit se találsz, ugy jaj foglyunknak!“ *(Folytatás következik.)*

É L E T - T Ö R T É N E T .

E p o n i n a .

Eponina, Julius Sabinus igen gazdag Gallus felesége volt. — Ezen Julius magát Vespasianus ellen uralkodónak kiáltatta Galliában; de a' császár követőjítől serege meggyőzetvén, szét verettvén, maga Sabinus is elevenen került volna Vespasianus kezébe, vagy ön gyilkosává kell vala lenni; de felesége iránti szeretetből sem ezt tenni, sem elszökni képes nem vala. Ugyan azért feleségével történt egyezése szerint magán sebet ejtvén megöletettnek 's holtak tetteté magát, nyilvános eltemettetése után csak hamar felesége a' kriptából őt kiszabaditván, egy különös földalatti barlangba, mellyet kincseinek eltakaritá-

sára előre készített vala, voná magát, hol 8 esztendeig élt, úgy hogy csak Eponina volt a' titokba beavatva, ki tettetett fájdalomával, 's gyászolásával férje halálát elhírlelte annyira, hogy még baráti se kételkedtek halálán: mert titkon 's mindenkor éjjel látogatta szeretett férjét. Azonban Eponinának éji kinnléte a' cselédek közt gyanút indítván 8 esztendő mulva a' dolog még is felfedeztetett, és Sabinus feleségével 's gyermekeivel Romába viteték Vespasian elejébe. — Itt a' szerencsétlen férj és atya tudván saját vétkét nem jött szóhoz maga védelmére 's nem kérhetett kegyelmet a' megsértett fejedelemtől; hanem Eponina leborulván a' császárnak lábaihoz sűrű könyhullatások közt esedezett férjének, magának 's gyermekeinek életéért. De Vespasian szive inkább a' bűnös tette emlékeztén-meg, mint a' maga lehető szerencsétlenségére, Sabinust és az ártatlan Eponinát, a' női hűség remekét, megölette, csupán fíjainak kegyelmezvén-meg. Vespasiannak ezen kemény ítélete egész Roma előtt utálatos kegyetlenségnek látszott annyira, hogy kevés idő mulva történt halálát, a' legjobb fejedelemnek Titusnak csak két esztendőre terjedhető uralkodását, Domitianus második fija kegyetlen tetteit, és a' Flavia ház végképpi kiirtását az istenek ebbeli bosszúállásának tulajdoníták.

Cs... r ő l S z. I.

J E L E S M O N D Á S.

Hevesség.

Kit heves indulatok bírnak, 's esze tartani kormányt
Nem győz a' szívnek lobogó forralmai ellen:
Veszti az ártatlant idegen vétségnek okából,
Mig nem az isteni kéz bosszúját huzza magára.

Horvát Endre.

Jó barát nélküli állapot. Igen keserítők a' szenvedések olly barát nélkül, ki azoknak részét viselné. A' szerencse résztvevő nélkül hasonlólag inger nélküles, 's néha ujság gyanánt önkényt nyomorúság választására késztet minket. Barátinkat jó tettek által kell megtartani, ellenséginket jó szóval engesztelni. A' szívek megegyezhetnek, ha bár a' fejek egymástól távoznak is.

Knigge.

Élet képe Fáyból. Szerencsétlen gyarlóságunk: bámulni mindenkit, ki zajt, lármát teve a' világban, 's nem a' nemes, hanem a' nagy következtésű tetteket bámulni.

Minden emberi szívnek megvan a' maga kulcsa, mellyel az ki nyílik, 's ha zárva marad valamellyik előttünk, jele, hogy nem találtuk-meg kulcsát.

Roglaticzáról Bácsból.

Aphorismák Vácziól. A' vad sors ércz korláti közt sovárgónak szívét csak egy láncz-szem csatolja a' világhoz, a' remény.

A' nemes szív csak halhatatlanért küzd's harczol. Ba,

Sok mézes beszédű 's mosolygó ember hasonló a' belső mérget kellemes külsővel fedező kehelyhez.

Óseid dicső tettei által reád háromlott nemesség testedet nemesíti csak, nem pedig lelkedet. Ezt egyedül az erény, a' közös nemesség nemesítheti. Varga János.

K Ö L T É S Z E T.

El ne felejts!

Ne felejts-el engem gyönyör-leánya! —
 Kit e' rövid dalocska érdekel,
 'S kinek kellemé valóm' fogva tartja
 Ó ne felejts, ne felejts engem el!!
 Ne felejts! ha néked egy öröm-körben
 Egy szép ifjú szerelmet énekel,
 Ó! emlékezz-meg rólam lánghevedben,
 'S zengjen akkor e' hang: ne felejts-el!
 Ha pedig gyöngykebled bájgerjedelme
 Engem feledve már másért tüzel,
 Tünjön-fel híved hajdani szerelme
 'S lengjen ott e' sohaj: ne felejts-el!
 Ha az enyészet talán nem sokára
 Egem gyászfényvel borítja-el,
 Sohajtsa keblem ezt még utójjára
 Lányka édes! ne felejts engem el!
 Hints ó! irágot akkor nyug-helyemre
 'S kökény-szemedből egy pár könnyet ejts!
 Melly lehümpölygvén csendes éjelemre
 Örökké ragyog ott mint nefelejts.
 'S ha végre egykor viszont látjuk egymást
 Majd ha a' lélek szebb valóra kel,
 Hozzád röpittem eme hév sohajtást
 Lányka édes! ne felejts engem' el!

Oexel Mórítz.

K Ü L Ö N F É L E.

Nem jó jelek. Ha az uracsnak a' kupecz-zsidó az utszán nagyon köszönt. — Ha a' szarvas-bőr csizmát vastag nyári borjú-bőr csizma váltja-fel. — Ha a' két sugár-szemeket kék szivárvány veszi körül. — Ha valakinek a' kerepesi ut keskeny. — Ha a' boltos legények az ajtóban kezét morzsolnak. — Ha a' színház előtt kevés hintó áll-meg. — Há nagy barna prém veszi körül a' kicsi kaesók körmeit. Végre nem jó jel színészünknek az is, ha a' budai vár felett borús fellegek vonulnak-el játszás napján, dél után hat óra tájban.

Boldizs.

Okos feltalálás. Bostonban nem rég egy embert befogtak, mivel hamis banknotákat csinált. Nem sokára utána egy Né-gert is hoztak ugyan azon börtönbe, de a' ki kevés nap mulva

ott meghalt. Teste koporsóba záratott, 's mivel a' Feketék halottjait többnyire éjjel szokták eltemetni, a' koporsó ott hagyatott. Miután a' tömlőcz-tartó társaival együtt eltávozott, a' pénzkontár használni akarván az alkalmatosságot, kiemelé a' holtat koporsójából, azt ön ágyára tevé, maga pedig a' koporsóba feküdt 's a' fedelet lecsukta. Éjjel négy izmos Néger eljön a' koporsóért, 's azt egész a' temetőig elvivén a' sir előtt leteszik. Már az egyik éppen halotti beszédet készült tartani, midőn a' koporsó ajtaja felnyilik, 's belőle egy alak kiugorván egész erejéből el kezd talpalni, míg az alatt a' megrémült Négerek ezen kiabálások között: „az ördög, az ördög!” a' hányan voltak, annyi felé szaladtak. A' csín csak következő nap fedeztetett-fel; de már akkor az elillottnak nyomára sem akadtak.

Török vendéglő házak. Illy czimú munkának: „Sketches of Turkey by an American“ szerzője a' török ebédlőkről következőt jegyez-meg. A' főétel pilau vagy megforralt ris borjúhússal, de sokkal jobban elkészítve mint azt valaha Amerikában ettem. Miután jó forma magosságú terembe felértünk, 's ott belöldi szokás szerint keresztbe vetett lábakkal leültünk, szerencsénk vala látni, miképpen ebédünket szemünk láttára elkészítették. A' borjú-hús apró kis darabokra össze vagdaltatik. Több mintegy tuztat illy darabkák nyársra vonatnak, melly nem sokkal vastagabb valamelly vastag varró tűnél, 's rövid idő alatt parázs felett megsüttenek. Ezután egy-egy puha, már előbb elkészített, ris-pogácsa tétetik egy nagy megónozott réztáblára, valamelly szagos fűvekkel készített zsiradékkal leöntetik, 's azután a' borjúhús (kebab) köröskörül reá rakosgattatik. Végre az egészre valamelly savanyú levet öntenek, 's az étel készen van. Ezen étek egy előttünk álló, mintegy hat hüvelyknyi magos, padoeskára tétetett, 's minthogy itt kés és villa ismeretlen dolgok, tehát csak régi romai módon ujjainkkal láttunk hozzá. Midőn az ebédet elvégeztük, vizet és szappant hoztanak kezink és szakállink megmosására. Legvégzetül pedig egy nagy serleget tele jég-vizzel tettek előnkbe.

Mulattató. Tüzesen vágatott-be négy dereseivel fővárosunk héti vásárjára Mórítz urfi. Kocsisa Janó darab ideig csudálkozva bámulván a' sokaságot, végre kérdi urát, miből volnának azok a' sok kalapok a' leányokon? „Szalmából“ lön a' felelet.— „Ej, ej — mond hamisan kaczagva a' bohókás Janó — hiszen ha eladó valami, arra szoktuok mi szalmát tüzni. Ugy hát tens urfi! Lina kisasszonynak is vigyünk belőle; mert hisz' az is eladó.“

Boldizs.

Hasonszó-rejtvény.

Vármegye vagyok honunkban
Az alföldön fel nem lelsz,
Vedd máskép, 's ha az vagy, édes
Szülőket már nem ölelsz.

Kovács Lajos.

Előbbi rejtvény: 1) Kardszagujszállás. — 2) Csővár.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.